

29.10.1998. likums "Izglītības likums" ("LV", 343/344 (1404/1405), 17.11.1998.) [spēkā ar 01.06.1999.] ar grozījumiem:

- 05.08.1999. likums ("LV", 255 (1715), 12.08.1999.) [spēkā ar 13.08.1999.]
- 11.11.1999. likums ("LV", 397/398 (1857/1858), 01.12.1999.) [spēkā ar 01.01.2000.]
- 11.05.2000. likums ("LV", 182/183 (2093/2094), 23.05.2000.) [spēkā ar 06.06.2000.]
- 10.05.2001. likums ("LV", 81 (2468), 25.05.2001.) [spēkā ar 01.08.2001.]
- 05.07.2001. likums ("LV", 110 (2497), 20.07.2001.) [spēkā ar 01.09.2001.]
- 20.09.2001. likums ("LV", 142 (2529), 05.10.2001.) [spēkā ar 06.10.2001.]
- 05.02.2004. likums ("LV", 24 (2972), 13.02.2004.) [spēkā ar 27.02.2004.]
- 14.09.2005. Satversmes tiesas spriedums ("LV", 148 (3306), 16.09.2005.) [spēkā ar 16.09.2005.]
- 19.12.2006. likums ("LV", 207 (3575), 29.12.2006.) [spēkā ar 01.01.2007.]
- 13.11.2008. likums ("LV", 187 (3971), 02.12.2008.) [spēkā ar 16.12.2008.]
- 12.12.2008. likums ("LV", 200 (3984), 23.12.2008.) [spēkā ar 01.01.2009.]
- 16.06.2009. likums ("LV", 98 (4084), 27.06.2009.) [spēkā ar 01.07.2009.]
- 01.12.2009. likums ("LV", 196 (4182), 15.12.2009.) [spēkā ar 01.01.2010.]

Redakcijas: [01.06.1999] [13.08.1999] [01.01.2000] [09.01.2000] [06.06.2000] [01.08.2001] [01.09.2001] [06.10.2001] [01.03.2002] [01.09.2002] [16.08.2003] [01.09.2003] [27.02.2004] [16.09.2005] [01.01.2007] [16.12.2008] [01.01.2009] [01.07.2009] [**01.01.2010**]

Redakcija uz 01.01.2010.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Izglītības likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **akadēmiskā izglītība** — zinātņu teorētisko pamatu studijas un to rezultāts;

2) **augstākā izglītība** — izglītības pakāpe, kurā pēc vidējās izglītības iegūšanas notiek zinātnē vai mākslā, vai arī zinātnē un mākslā sakņota personības attīstība izraudzītajā akadēmisko vai profesionālo, vai arī akadēmisko un profesionālo studiju virzienā, sagatavošanās zinātniskai vai profesionālai darbībai;

2¹) **formālā izglītība** — sistēma, kas ietver pamatzglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības pakāpes, kuru programmu apguvi apliecina valsts atzīts izglītības vai profesionālās kvalifikācijas dokuments, kā arī izglītības un profesionālās kvalifikācijas dokuments;

- 3) **interēšu izglītība** — personas individuālo izglītības vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības;
- 4) **izglītība** — sistematizētu zināšanu un prasmju apguves un attieksmju veidošanas process un tā rezultāts. Izglītības process ietver mācību un audzināšanas darbību. Izglītības rezultāts ir personas zināšanu, prasmju un attieksmju kopums;
- 5) **izglītības atbalsta iestāde** — valsts, pašvaldību un citu juridisko vai fizisko personu dibināta iestāde, kas nodrošina metodisko, psiholoģisko, zinātnisko, informatīvo un citu intelektuālo atbalstu pedagogiem, izglītojamajiem, izglītojamo vecākiem un izglītības iestādēm;
- 6) **izglītības dokuments** — dokuments, kas apliecina personas iegūto izglītību atbilstoši noteiktai izglītības pakāpei, veidam un programmai vai šīs izglītības daļēju apgūšanu;
- 7) **izglītības iestāde** — valsts, pašvaldību vai citu juridisko vai fizisko personu dibināta iestāde, kuras uzdevums ir izglītības programmu īstenošana, vai uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība), kuram izglītības programmu īstenošana ir viens no nodarbošanās veidiem;
- 8) **izglītības pakāpe** — nobeigts izglītības posms, kas ietver organizētu un secīgi īstenotu izglītības ieguvu;
- 9) **izglītības pārvaldes iestāde** — valsts vai pašvaldības iestāde vai pašvaldības struktūrvienība, kas pilda izglītības pārvaldes funkcijas;
- 10) **izglītības programmas akreditācija** — tiesību iegūšana izglītības iestādei izsniegt valsts atzītu izglītības dokumentu par konkrētai izglītības programmai atbilstošas izglītības ieguvu. Akreditācijas gaitā vērtē attiecīgās izglītības programmas īstenošanas kvalitāti;
- 11) **izglītības programmas licencēšana** — tiesību piešķiršana izglītības iestādei īstenot noteiktu izglītības programmu;
- 12) **izglītojamais** — skolēns, audzēknis, students vai klausītājs, kas apgūst izglītības programmu izglītības iestādē vai pie privātpraksē strādājoša pedagoga;
- 12¹) **mācību līdzekļi** — izglītības programmu īstenošanai nepieciešamā literatūra, uzskates un tehniskie līdzekļi, materiāli un iekārtas;
- 13) **mācību priekšmeta vai kursa programma** — izglītības programmas sastāvdaļa, kas ietver mācību priekšmeta vai kursa mērķus un uzdevumus, saturu, satura apguves plānojumu, iegūtās izglītības vērtēšanas kritērijus un kārtību, kā arī programmas īstenošanai nepieciešamo metožu un līdzekļu uzskaitījumu;
- 14) **mācību priekšmeta vai kursa standarts** — valsts izglītības standarta sastāvdaļa, kas nosaka mācību priekšmeta vai kursa galvenos mērķus un uzdevumus, mācību priekšmeta vai kursa obligāto saturu, izglītības sasniegumu novērtēšanas formas un kārtību;
- 14¹) **neformālā izglītība** — ārpus formālās izglītības organizēta interesēm un pieprasījumam atbilstoša izglītojoša darbība;
- 15) **pamatizglītība** — izglītības pakāpe, kurā notiek sagatavošanās izglītībai vidējā pakāpē vai profesionālajai darbībai, sabiedrības un cilvēka individuālajā dzīvē nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguve, vērtīborientācijas veidošanās un iesaiste sabiedrības dzīvē;

16) **pašizglītība** — ārpus izglītības iestādes iegūta izglītība;

16¹) **pedagogs** — fiziskā persona, kurai ir šajā vai citā izglītību reglamentējošā likumā noteiktā izglītība un profesionālā kvalifikācija un kura piedalās izglītības programmas īstenošanā izglītības iestādē vai sertificētā privātpraksē;

17) **pieaugušo izglītība** — personu daudzveidīgs izglītošanas process, kas cilvēka mūža garumā nodrošina personības attīstību un konkurētspēju darba tirgū;

18) **pirmsskolas izglītība** — izglītības pakāpe, kurā notiek bērna personības daudzpusīga veidošanās, veselības stiprināšana, sagatavošanās pamatizglītības ieguvei;

19) **privātā izglītības iestāde** — juridiskās vai fiziskās personas dibināta izglītības iestāde, izņemot valsts vai pašvaldības izglītības iestādi, kā arī uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība) ar valsts vai pašvaldības kapitāla daļu, kuram viens no nodarbošanās veidiem ir izglītības programmu īstenošana;

20) **profesionālā izglītība** — praktiska un teorētiska sagatavošanās darbībai noteiktā profesijā, profesionālās kvalifikācijas ieguvei un pilnveidei;

20¹) **profesionālās ievirzes izglītība** — sistematizēta zināšanu un prasmju apguve, kā arī vērtīborientācijas veidošana mākslā, kultūrā vai sportā līdztekus pamatizglītības vai vidējās izglītības pakāpei, kas dod iespēju sagatavoties profesionālās izglītības ieguvei izraudzītajā virzienā;

21) **profesionālā kvalifikācija** — noteiktai profesijai atbilstošas izglītības un profesionālās meistarības dokumentāri apstiprināts novērtējums;

22) **profesionālā orientācija** — informācijas nodrošināšana par profesionālās izglītības un augstākās izglītības ieguves iespējām atbilstoši izglītojamo interesēm un spējām;

23) **profesionālās kvalifikācijas dokuments** — dokuments, kas apliecina persona s profesionālo kvalifikāciju un dod tiesības pretendēt uz konkrētai profesijai un kvalifikācijas pakāpei atbilstoša amata ieņemšanu vai attiecīgā sertifikāta saņemšanu darbam privātpraksē;

24) **speciālā izglītība** — personām ar speciālām vajadzībām un veselības traucējumiem vai arī speciālām vajadzībām vai veselības traucējumiem adaptēta vispārējā un profesionālā izglītība;

25) **tālākizglītība** — iepriekš iegūtās izglītības turpināšana un profesionālās meistarības pilnveidošana atbilstoši konkrētās profesijas prasībām;

26) **tālmācība** — izglītības ieguves neklātienas formas paveids, kuru raksturo īpaši strukturēti mācību materiāli, individuāls mācīšanās temps, īpaši organizēts izglītības sasniegumu novērtējums, kā arī dažādu tehnisko un elektronisko saziņas līdzekļu izmantošana;

27) **valsts izglītības standarts** — dokuments, kas atbilstoši izglītības pakāpei un veidam nosaka izglītības programmu galvenos mērķus un uzdevumus, izglītības obligāto pamatsaturu, iegūtās izglītības vērtēšanas pamatkritērijus un vispārējo kārtību;

28) **vidējā izglītība** — izglītības pakāpe, kurā notiek daudzpusīga personības pilnveide, mērķtiecīga un padziļināta izaugsme apzināti izraudzītā vispārējās vai profesionālās izglītības vai arī vispārējās un profesionālās izglītības virzienā, sagatavošanās studijām augstākajā izglītības pakāpē vai profesionālajai darbībai, iesaiste sabiedrības dzīvē;

29) **vispārējā izglītība** — cilvēka, dabas un sabiedrības daudzveidības un vienotības izziņas, humānas, brīvas un atbildīgas personības veidošanās process un tā rezultāts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000., 05.07.2001. un 13.11.2008. likumu, kas stājas spēkā 16.12.2008. Grozījumi 9.punktā par termina "izglītības pārvaldes iestāde" papildināšanu ar vārdu "strukturvienība" stājas spēkā 01.07.2009. Sk. Pārejas noteikumus.)

2.pants. Likuma mērķis

Šā likuma mērķis ir nodrošināt katram Latvijas iedzīvotājam iespēju attīstīt savu garīgo un fizisko potenciālu, lai veidotos par patstāvīgu un attīstītu personību, demokrātiskas Latvijas valsts un sabiedrības locekli. Atbilstoši izglītojamā vecumam un vajadzībām tiek nodrošināta iespēja:

- 1) iegūt zināšanas un prasmes humanitāro, sociālo, dabas un tehnisko zinību jomā;
- 2) iegūt zināšanas, prasmes un attieksmju pieredzi, lai piedalītos sabiedrības un valsts dzīvē;
- 3) tikumiskai, estētiskai, intelektuālai un fiziskai attīstībai, sekmējot zinīgas, prasmīgas un audzinātas personības veidošanos.

3.pants. Tiesības uz izglītību

Katram Latvijas Republikas pilsonim un personai, kurai ir tiesības uz Latvijas Republikas izdotu nepilsoņa pasi, personai, kurai ir izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, kā arī Eiropas Savienības valstu pilsoņiem, kam izsniegta termiņuzturēšanās atļauja, un viņu bērniem ir vienlīdzīgas tiesības iegūt izglītību neatkarīgi no mantiskā un sociālā stāvokļa, rases, tautības, dzimuma, reliģiskās un politiskās pārliecības, veselības stāvokļa, nodarbošanās un dzīvesvietas.

4.pants. Izglītības obligātums

Obligāta ir no piecu gadu vecuma bērnu sagatavošana pamatizglītības ieguvei un pamatizglītības iegūšana vai pamatizglītības iegūšanas turpināšana līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.

(05.07.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.06.2009. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

5.pants. Izglītības pakāpes

(1) Ir noteiktas šādas izglītības pakāpes:

- 1) pirmsskolas izglītība;
- 2) pamatizglītība;
- 3) vidējā izglītība;
- 4) augstākā izglītība.

(2) Izglītojamajam ir tiesības iegūt izglītību katrā nākamajā pakāpē, secīgi pārejot no vienas izglītības pakāpes uz otru.

6.pants. Izglītības veidi

Izglītības veidi ir šādi:

- 1) vispārējā izglītība;
- 2) profesionālā izglītība;
- 3) akadēmiskā izglītība.

7.pants. Izglītības mērķgrupas

Izglītības mērķgrupas ir personu kopums ar līdzīgām noteiktām vajadzībām, interesēm un spējām, kuras vēlas izglītoties vai kurām obligātās izglītības iegūšana noteikta ar likumu. Galvenās izglītības mērķgrupas veido:

- 1) pirmsskolas vecuma bērni;
- 2) obligātās izglītības vecuma bērni un jaunieši;
- 3) jaunieši;
- 4) personas ar speciālām vajadzībām;
- 5) pieaugušie.

8.pants. Izglītības ieguves formas

(1) Ir šādas izglītības ieguves formas:

- 1) klātie;ne;
- 2) neklātie;ne; neklātie;ne formas paveids — tālmācība;
- 3) pašizglītība;
- 4) izglītība ģimenē.

(2) Izglītības iestāde ir tiesīga īstenot izglītības programmu apguvi klātie;ne, kā arī neklātie;ne formā.

(3) Izglītības programmas saturu izglītojamais var apgūt pašizglītības formā. Novērtējumu par šādi apgūtu izglītības programmu var saņemt, nokārtojot eksāmenus izglītības iestādē, kura īsteno attiecīgo programmu.

(4) Šā panta trešā daļa neattiecas uz augstākās izglītības programmām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

9.pants. Izglītības ieguves valoda

(1) Valsts un pašvaldību izglītības iestādēs izglītību iegūst valsts valodā.

(2) Citā valodā izglītību var iegūt:

- 1) privātās izglītības iestādēs;
- 2) valsts un pašvaldību izglītības iestādēs, kurās tiek īstenotas mazākumtautību izglītības programmas. Izglītības un zinātnes ministrija nosaka šajās izglītības programmās mācību priekšmetus, kuri apgūstami valsts valodā;
- 3) citos likumos paredzētās izglītības iestādēs.

(3) Ikviens izglītojamais, lai iegūtu pamatzglītību vai vidējo izglītību, apgūst valsts valodu un kārto valsts valodas zināšanu pārbaudes eksāmenus Izglītības un zinātnes ministrijas noteiktajā apjomā un

kārtībā.

(4) Profesionālās kvalifikācijas eksāmeni kārtojami valsts valodā.

(5) Akadēmiskā (bakalaura, maģistra) un zinātniskā (doktora) grāda ieguvei nepieciešamie darbi izstrādājami un aizstāvami valsts valodā, izņemot citos likumos paredzētos gadījumus.

(6) Kvalifikācijas paaugstināšana un pārkvalificēšanās, kas tiek finansēta no valsts budžeta un pašvaldību budžetiem, notiek valsts valodā.

10.pants. Izglītība un reliģija

(1) Izglītības sistēma nodrošina apziņas brīvību. Izglītojamie pēc izvēles apgūst kristīgās ticības mācību vai ētiku vai arī kristīgās ticības mācību un ētiku vienlaikus.

(2) Izglītības iestādes un reliģiskās organizācijas attiecības regulē Reliģisko organizāciju likums.

11.pants. Izglītības dokumenti

(1) Izglītojamajiem par noteiktas pakāpes (izņemot pirmsskolas izglītības pakāpi) un veida izglītības ieguvu izsniedz attiecīgu izglītības dokumentu: apliecību, atestātu vai diplomu.

(2) Valsts atzītu izglītības dokumentu izsniedz izglītojamajam, kas ir ieguvis akreditētai izglītības programmai atbilstošu izglītību.

(3) Izglītības iestāde var izsniegt dokumentu par izglītības programmas daļēju apgūšanu.

11.¹ pants. Ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu atzīšana Latvijā

(1) Ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu, kā arī ārvalstīs iegūtos akadēmiskos grādus apliecinošu dokumentu ekspertīze tiek veikta, pamatojoties uz izglītības dokumentu vai akadēmiskos grādus apliecinošo dokumentu īpašnieka, attiecīgo izglītības iestāžu, valsts institūciju, darba devēju vai profesionālo organizāciju iesniegumu. Ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu, kā arī ārvalstīs iegūtos akadēmiskos grādus apliecinošu dokumentu ekspertīzi veic Akadēmiskās informācijas centrs.

(2) Iesniegto dokumentu ekspertīzes rezultātā tiek noteikts:

1) kādam Latvijā izsniedzamam izglītības dokumentam vai Latvijā piešķiramam akadēmiskajam grādam atbilst ārvalstī izsniegtais izglītības dokuments vai ārvalstī piešķirtais akadēmiskais grāds vai kādam Latvijā izsniedzamam izglītības dokumentam vai Latvijā piešķiramam akadēmiskajam grādam to var pielīdzināt;

2) kādi papildu nosacījumi jāizpilda, lai ārvalstī izsniegto izglītības dokumentu vai ārvalstī piešķirto akadēmisko grādu varētu pielīdzināt kādam no Latvijā izsniedzamiem izglītības dokumentiem vai Latvijā piešķiramiem akadēmiskajiem grādiem, ja ārvalstī izsniegtais izglītības dokuments vai piešķirtais akadēmiskais grāds neatbilst neviena Latvijā izsniedzama izglītības dokumenta vai Latvijā piešķirama akadēmiskā grāda prasībām.

(3) Dokumenta ekspertīzes rezultātā iesnieguma iesniedzējam tiek izsniegta izziņa par to, kādam Latvijā izsniedzamam izglītības dokumentam vai Latvijā piešķiramam akadēmiskajam grādam atbilst vai ir pielīdzināms ārvalstī izsniegtais izglītības dokuments vai piešķirtais akadēmiskais grāds.

(4) Lēmumu par izglītības dokumenta atzīšanu, pamatojoties uz Akadēmiskās informācijas centra izziņu, pieņem:

1) studiju turpināšanai — augstskola, kurā izglītības dokumenta īpašnieks vēlas turpināt studijas. Augstskola var veikt papildu ekspertīzi un noteikt papildu prasības;

2) pieņemšanai darbā profesijās, kurās profesionālā darbība vai tai nepieciešamā izglītība nav reglamentēta likumos, kā arī citos normatīvajos aktos, — darba devējs;

3) profesionālās darbības veikšanai profesijās, kurās profesionālā darbība vai tai nepieciešamā izglītība ir reglamentēta likumos, kā arī citos normatīvajos aktos, — šajos likumos un citos normatīvajos aktos noteiktās institūcijas;

4) izglītības turpināšanai pamatizglītības vai vidējās izglītības pakāpē — Izglītības un zinātnes ministrija.

(5) Akadēmiskās informācijas centrs ir Izglītības un zinātnes ministrijas dibināta institūcija, kas pilda ārvalstīs izsniegtu izglītības dokumentu un akadēmiskos grādus apliecinošu dokumentu ekspertīzi un citas ar izglītības dokumentu atzīšanu un starptautisko informācijas apmaiņu saistītas funkcijas.

(11.05.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

12.pants. Maksa par izglītības ieguvu

(1) Maksu par pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un vidējās izglītības ieguvu valsts vai pašvaldību dibinātā izglītības iestādē sedz no valsts budžeta vai pašvaldību budžetiem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Privātā izglītības iestāde var noteikt maksu par izglītības ieguvu.

(2) Augstākās izglītības programmās valsts sedz maksu par izglītības ieguvu noteiktam studiju vietu skaitam atbilstoši attiecīgajā gadā noteiktajam valsts pasūtījumam; pārējām studiju vietām katra augstākās izglītības iestāde var noteikt maksu par izglītības ieguvu.

(3) Studijām augstākās izglītības programmās studējošais var saņemt valsts kredītu. Saņemtais kredīts atmaksājams vai dzēšams Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(4) Ārvalstnieks vai bezvalstnieks maksā par izglītības ieguvu saskaņā ar noslēgto līgumu ar attiecīgo izglītības iestādi.

(5) Eiropas Savienības valstu pilsoņiem un viņu bērniem, kas izglītību iegūst Latvijā, maksa par izglītību tiek noteikta un segta tādā pašā kārtībā kā Latvijas Republikas pilsoņiem un pastāvīgajiem iedzīvotājiem.

13.pants. Starptautiskā sadarbība izglītībā

(1) Latvijas Republikas sadarbību ar citām valstīm un starptautiskajām organizācijām izglītības jomā nosaka starptautiskie līgumi.

(2) Izglītības iestāde ir tiesīga sadarboties ar ārvalstu izglītības iestādēm un starptautiskajām organizācijām.

II nodaļa Izglītības organizācija

14.pants. Ministru kabineta kompetence izglītībā

Ministru kabinets:

1) nosaka valsts atzītu izglītības dokumentu formas, izglītības dokumentu izsniegšanas kritērijus un

kārtību;

2) *(izslēgts ar 05.07.2001. likumu);*

3) nosaka kārtību, kādā valsts finansē pamatizglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības programmas, kuras īsteno privātās izglītības iestādes;

4) nosaka kredīta saņemšanas, atmaksāšanas un dzēšanas kārtību un kredīta apmēru studijām izglītības iestāžu īstenotajās augstākās izglītības programmās;

5) nosaka obligāto izglītības vecumu sasniegušo bērnu uzskaites kārtību;

6) apstiprina augstskolu (izņemot universitātes tipa) satversmes;

7) dibina, reorganizē un likvidē valsts izglītības iestādes un valsts izglītības atbalsta iestādes pēc izglītības un zinātnes ministra vai citu ministru priekšlikuma;

8) nosaka izglītības iestāžu reģistrācijas un akreditācijas kārtību;

9) *(izslēgts ar 16.06.2009. likumu);*

10) reglamentē augstskolu akreditācijas noteikumus un kārtību;

11) nosaka izglītības programmu licencēšanas un akreditācijas kārtību;

12) apstiprina pedagogu profesiju un amatu sarakstu;

13) atbilstoši pedagogu profesijām apstiprina prasības pedagogiem nepieciešamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai;

14) *(izslēgts ar 05.07.2001. likumu);*

15) nosaka kārtību, kādā valsts organizē un finansē mācību līdzekļu izdošanu un iegādi;

16) nosaka pedagogu darba samaksas kārtību un darba samaksas lielumu;

17) nosaka finansēšanas kārtību speciālās izglītības iestādēs un vispārējās izglītības iestāžu speciālās izglītības klasēs un internātskolās;

18) nosaka vienotu valsts politiku un stratēģiju izglītībā un iesniedz Saeimā apstiprināšanai izglītības attīstības koncepciju turpmākajiem četriem gadiem;

18¹) nosaka valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas;

19) nosaka valsts standartus izglītībā;

20) nosaka izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo;

21) nosaka kārtību, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmās palīdzības pieejamība, kā arī izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos;

22) nosaka pedagogu darba slodzes lielumu;

23) nosaka stipendiju saņemšanas kārtību un stipendiju minimālo apmēru augstākās izglītības

programmās izglītojamajiem, kuri uzņemti konkursa kārtībā atbilstoši valsts finansēto vietu skaitam, un profesionālās izglītības programmās izglītojamajiem, kuri uzņemti atbilstoši valsts vai pašvaldību finansēto vietu skaitam;

24) nosaka interešu izglītības programmu finansēšanas kārtību;

25) reglamentē bērnu nometņu organizēšanas un darbības noteikumus;

26) nosaka kārtību, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes izglītības programmas, kuras īsteno pašvaldību izglītības iestādes;

27) nosaka institūciju, kas kārtro pedagogu un izglītības programmu reģistrus;

28) nosaka institūciju, kas licencē izglītības programmas;

29) nosaka institūciju, kas akreditē izglītības programmas un izglītības iestādes.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000., 05.07.2001., 20.09.2001., 16.06.2009. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

15.pants. Izglītības un zinātnes ministrijas kompetence izglītībā

Izglītības un zinātnes ministrija:

1) īsteno vienotu valsts politiku un attīstības stratēģiju izglītībā;

2) izstrādā normatīvo aktu projektus izglītībā;

3) *(izslēgts ar 16.06.2009. likumu);*

4) *(izslēgts ar 16.06.2009. likumu);*

5) *(izslēgts ar 16.06.2009. likumu);*

6) organizē pedagogu izglītošanas un profesionālās meistarības pilnveides darbu, koordinē pētnieciski metodisko darbu;

7) izstrādā valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas, valsts izglītības standartus;

8) izstrādā priekšlikumus un noteiktā kārtībā iesniedz pieprasījumu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanai izglītībai, zinātnē, sportam un jaunatnes lietām;

9) kontrolē izglītībai paredzēto valsts budžeta līdzekļu likumīgu izmantošanu tās pārziņā esošajās izglītības iestādēs;

10) koordinē valsts izglītības iestāžu sadarbību izglītībā ar ārvalstīm un starptautiskajām organizācijām;

11) izstrādā valsts izglītības standartu prasībām atbilstošus mācību priekšmetu vai kursu programmu (izņemot augstākās izglītības programmas) paraugus;

12) izstrādā izglītības iestāžu un izglītības atbalsta iestāžu parauglikumus;

13) organizē valsts pasūtījumu izglītības pamatprogrammām atbilstošu mācību līdzekļu izstrādei un izdošanai;

- 14) nosaka un koordinē pedagogu izglītības ieguves un profesionālās pilnveides kārtību;
- 15) organizē pedagogu un izglītības iestāžu (izņemot augstskolas) vadītāju profesionālās kvalifikācijas vērtēšanu;
- 16) nosaka valsts pārbaudījumu kārtību akreditētām izglītības programmām;
- 17) organizē valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un valsts izglītības standartiem atbilstošu mācību līdzekļu izstrādi;
- 18) kontrolē valsts finansēto izglītības iestāžu mācību procesa rezultātus, izstrādā un īsteno pasākumus mācību procesa kvalitātes uzlabošanai;
- 19) uztur un pārrauga izglītības atbalsta valsts iestādes;
- 20) *(izslēgts ar 11.05.2000. likumu);*
- 21) izstrādā valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un valsts izglītības standartu prasībām atbilstošus izglītības programmu paraugus;
- 22) apstiprina izglītības iestāžu, izglītības programmu un pedagogu reģistru klasifikāciju;
- 23) iesniedz Ministru kabinetam priekšlikumus par valsts izglītības iestāžu un izglītības atbalsta iestāžu dibināšanu, reorganizēšanu vai likvidēšanu, saskaņojot ar attiecīgajām pašvaldībām;
- 24) apstiprina koledžu, kā arī Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā esošo valsts izglītības iestāžu un izglītības atbalsta iestāžu nolikumus;
- 25) pieņem darbā un atbrīvo no darba Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā esošo izglītības iestāžu (izņemot augstskolu) vadītājus;
- 26) ierosina pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju atbrīvošanu no darba. Saskaņo pašvaldību izglītības pārvalžu vadītāju pieņemšanu darbā un atbrīvošanu no darba.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000., 05.07.2001., 16.06.2009. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

16.pants. Citu nozaru ministriju kompetence izglītībā

Citu nozaru ministrijas:

- 1) saskaņojot ar Izglītības un zinātnes ministriju, iesniedz Ministru kabinetam priekšlikumus par valsts izglītības iestāžu dibināšanu, reorganizēšanu vai likvidēšanu;
- 2) izstrādā mācību saturu profesionālajos mācību priekšmetos un profesionālo mācību priekšmetu standartus un kontrolē to ievērošanu savā pārziņā esošajās izglītības iestādēs;
- 3) *(izslēgts ar 11.05.2000. likumu);*
- 4) nodrošina savā pārziņā esošo izglītības iestāžu darbību, kā arī organizē un finansē standartiem atbilstošu mācību līdzekļu izdošanu un iegādi profesionālajos mācību priekšmetos;
- 5) kontrolē savā pārziņā esošo izglītības iestāžu finansiālo un saimniecisko darbību;
- 6) saskaņojot ar Izglītības un zinātnes ministriju, nosaka valsts pārbaudījumu kārtību akreditētām izglītības programmām.

17.pants. Pašvaldību kompetence izglītībā

(1) Katrai pašvaldībai ir pienākums savā administratīvajā teritorijā dzīvojošajiem bērniem nodrošināt iespēju iegūt pirmsskolas izglītību un pamatizglītību bērna dzīvesvietai tuvākajā mācību iestādē, nodrošināt jauniešiem iespēju iegūt vidējo izglītību, kā arī nodrošināt iespēju īstenot interešu izglītību un atbalstīt ārpusstundu pasākumus, arī bērnu nometnes.

(2) Lai nodrošinātu savā administratīvajā teritorijā dzīvojošajiem bērniem iespēju apmeklēt izglītības iestādi pēc brīvas izvēles, pašvaldība atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai slēdz līgumus un piedalās to pašvaldību izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumu finansēšanā, kuru pārziņā esošajās izglītības iestādēs mācās tās administratīvajā teritorijā dzīvojošie bērni.

(3) Republikas pilsētas pašvaldība un novada pašvaldība:

1) saskaņojot ar Izglītības un zinātnes ministriju, dibina, reorganizē un likvidē vispārējās izglītības iestādes, tai skaitā internātskolas, speciālās izglītības iestādes un klases, kā arī pirmsskolas izglītības grupas bērniem ar speciālām vajadzībām un interešu izglītības iestādes, bet, saskaņojot ar attiecīgās nozares ministriju un Izglītības un zinātnes ministriju, dibina, reorganizē un likvidē profesionālās ievirzes izglītības iestādes;

2) pieņem darbā un atbrīvo no darba tās padotībā esošo vispārējās izglītības iestāžu, tai skaitā internātskolu, speciālo izglītības iestāžu, interešu izglītības iestāžu, profesionālās ievirzes izglītības iestāžu sportā vadītājus, saskaņojot ar Izglītības un zinātnes ministriju, bet profesionālās ievirzes izglītības iestāžu mākslā vai kultūrā vadītājus — saskaņojot ar attiecīgās nozares ministriju;

3) nosaka kārtību, kādā tās padotībā esošās izglītības iestādes finansējamās no budžeta;

4) uz savstarpēju līgumu pamata piedalās valsts un citu pašvaldību izglītības iestāžu finansēšanā;

5) uz savstarpēju līgumu pamata var piedalīties privāto izglītības iestāžu finansēšanā;

6) piešķir pašvaldības budžeta līdzekļus izglītības iestādēm un kontrolē šo līdzekļu izmantošanu;

7) uztur tās padotībā esošās izglītības iestādes, izņemot speciālās izglītības iestādes, speciālās izglītības klases un grupas vispārējās izglītības iestādēs, internātskolas, arī tās, kuras tiek finansētas no valsts budžeta, ievērojot, ka šo iestāžu finansiālais nodrošinājums nedrīkst būt mazāks par Ministru kabineta noteikto, un kontrolē šo finanšu līdzekļu izmantošanu;

8) nodrošina atbalstu tās padotībā esošo izglītības iestāžu akreditācijā konstatēto nepieciešamo uzlabojumu veikšanai šajās izglītības iestādēs;

9) nodrošina tās padotībā esošo izglītības iestāžu un izglītības atbalsta iestāžu pedagogu algām piešķirtā valsts budžeta finansējuma ieskaitīšanu izglītības iestāžu kontos;

10) nodrošina tās padotībā esošo izglītības iestāžu saimniecisko, tehnisko un medicīnas darbinieku darba samaksu, izņemot to speciālo izglītības iestāžu, speciālo izglītības klašu un grupu vispārējās izglītības iestādēs, kā arī to internātskolu saimniecisko, tehnisko un medicīnas darbinieku darba samaksu, kuras tiek finansētas no valsts budžeta;

11) nodrošina izglītojamajiem profilaktisko veselības aprūpi un pirmās palīdzības pieejamību tās padotībā esošajās izglītības iestādēs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, kā arī nosaka tos izglītojamās, kuru ēdināšanas izmaksas sedz pašvaldība;

12) nodrošina izglītības ieguvu izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām (atbilstoši veselības stāvoklim, kas ietekmē izglītības ieguves veidu) speciālās izglītības iestādēs, pirmsskolas izglītības grupās bērniem ar speciālām vajadzībām, speciālās izglītības klasēs, kā arī internātskolās Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā;

13) nodrošina ēdināšanu tās padotībā esošajās speciālās izglītības iestādēs, pirmsskolas izglītības grupās bērniem ar speciālām vajadzībām, speciālās izglītības klasēs un internātskolās Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā;

14) nodrošina transportu izglītojamo nokļūšanai izglītības iestādē un atpakaļ dzīvesvietā, ja nav iespējams izmantot sabiedrisko transportu;

15) nodrošina bērnu un jauniešu profesionālo orientāciju un karjeras izglītību;

16) nodrošina bērnu un jauniešu interešu izglītību, izsniedz licences interešu izglītības programmu īstenošanai;

17) nodrošina bērnu tiesību aizsardzību izglītības jomā;

18) sniedz konsultatīvu palīdzību ģimenēm bērnu audzināšanā;

19) nodrošina pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisijas darbību un pieejamību bērniem ar speciālām vajadzībām;

20) veic obligātā izglītības vecuma bērnu uzskaiti Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;

21) nosaka pabalstu un cita veida materiālās palīdzības apmēru un piešķiršanas kārtību izglītojamajiem tās padotībā esošās izglītības iestādēs;

22) īsteno politiku pieaugušo izglītībā un nodrošina piešķirtā finansējuma sadali un uzraudzību pār finanšu līdzekļu izlietojumu;

23) piedalās tās padotībā esošo izglītības iestāžu nodrošināšanā ar mācību un metodisko literatūru un citiem mācību līdzekļiem;

24) organizē pedagogu profesionālās meistarības pilnveidi, koordinē un nodrošina metodisko darbu;

25) nosaka no pašvaldības budžeta līdzekļiem apmaksāto vietu skaitu augstākās izglītības iestādēs;

26) nodrošina valsts pārbaudes darbu, tai skaitā centralizēto eksāmenu, organizēšanu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;

27) atbalsta izglītojamo piedalīšanos mācību priekšmetu olimpiādēs, konkursos, skatēs, projektos un sporta sacensībās;

28) ievēro citos normatīvajos aktos noteiktās pašvaldību funkcijas izglītības jomā.

(4) *(Izslēgta ar 13.11.2008. likumu.)*

(5) *(Izslēgta ar 13.11.2008. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000., 05.07.2001., 20.09.2001., 05.02.2004. un 13.11.2008. likumu, kas stājas spēkā 16.12.2008. Trešās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.07.2009. Sk. Pārejas noteikumus.)

18.pants. Republikas pilsētu un novadu pašvaldību funkciju nodrošināšana izglītības jomā

(1) Lai īstenotu savas funkcijas izglītības jomā, pašvaldība izveido vismaz vienu izglītības speciālista amatu vai izglītības pārvaldes iestādi. Izglītības speciālistam un izglītības pārvaldes iestādes vadītājam ir nepieciešama akadēmiskā izglītība vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība un vismaz triju gadu darba pieredze izglītības jomā vai izglītības vadības darbā.

(2) Pašvaldības izglītības speciālistu darba samaksu un pašvaldības izglītības pārvaldes iestādi finansē no attiecīgās pašvaldības budžeta.

(3) Novadu pašvaldības var apvienoties vienas vai vairāku funkciju īstenošanai izglītības jomā, savstarpēji vienojoties par finansēšanas kārtību.

(13.11.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.12.2008. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 01.07.2009. Sk. Pārejas noteikumus.)

19.pants. Izglītības atbalsta iestāde

(1) Izglītības atbalsta iestāde ir valsts, pašvaldību, kā arī citu juridisko un fizisko personu dibināta iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt metodisko, zinātnisko, informatīvo un citāda veida intelektuālo atbalstu izglītojamajiem, pedagogiem, izglītojamo vecākiem un izglītības iestādēm.

(2) Izglītības atbalstu var nodrošināt arī tādas juridiskās personas, kuru nolikumā (statūtos) izglītības atbalsta nodrošināšana paredzēta kā viens no darbības veidiem.

20.pants. Izglītības kvalitātes valsts dienests

(1) Šā likuma, vispārējās izglītības likuma, profesionālās izglītības likuma, Augstskolu likuma un citu ar izglītību saistīto normatīvo aktu ievērošanu kontrolē Izglītības kvalitātes valsts dienests.

(2) Izglītības kvalitātes valsts dienests ir Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā esoša iestāde. Tās darbību nosaka Ministru kabineta apstiprināts nolikums.

(3) Izglītības kvalitātes valsts dienests:

1) kontrolē izglītības procesa atbilstību šim likumam, citiem izglītību regulējošiem likumiem un normatīvajiem aktiem;

2) analizē izglītības iestāžu darbību, izstrādā priekšlikumus normatīvo aktu grozījumiem un izglītības iestāžu darba uzlabošanai;

3) ierosina darba devējam disciplināri sodīt izglītības iestādes vadītāju vai pedagogu vai lauzt ar viņu noslēgto darba līgumu gadījumos, kad konstatēts likumu vai citu normatīvo aktu pārkāpums;

4) likumā noteiktajā kārtībā un gadījumos administratīvi sodīt personas;

5) uz laiku, kamēr izglītības iestādes dibinātājs nav izskatījis attiecīgo jautājumu un pieņēmis lēmumu, apturēt amatpersonu rīkojumus un atstādināt amatpersonas no pienākumu pildīšanas gadījumos, kad ir apdraudēta izglītojamo veselība vai dzīvība, kā arī citos likuma pārkāpumu gadījumos;

6) izsniedz sertifikātus pedagoga privātprakses uzsākšanai.

(4) Izglītības kvalitātes valsts dienesta vadītājam un viņa pilnvarotām dienesta amatpersonām ir tiesības:

1) uzrādot dienesta apliecību, bez iepriekšējas paziņošanas apmeklēt jebkuras izglītības iestādes telpas un citas telpas, kas saistītas ar izglītības procesa norisi;

2) pieprasīt rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumu no jebkuras juridiskās vai fiziskās personas dienesta kompetencē esošajos jautājumos;

3) pieprasīt un saņemt no juridiskajām un fiziskajām personām dienesta pienākumu pildīšanai nepieciešamo informāciju un dokumentu kopijas dienesta kompetencē esošajos jautājumos;

4) veikt pārbaudi, pieaicinot, ja nepieciešams, tiesībsardzības iestāžu darbiniekus vai citus speciālistus, fotografēt, izdarīt audioierakstus un videoierakstus dienesta kompetences ietvaros;

5) sastādīt pārbaudes aktu un uzdot novērst pārbaudes laikā konstatētos ar izglītību saistīto normatīvo aktu pārkāpumus;

6) sastādīt protokolu par administratīvo pārkāpumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

21.pants. Sabiedrības līdzdalība izglītībā

(1) Sabiedrība piedalās izglītības organizēšanā un attīstībā, popularizējot visu veidu izglītību, veicot izglītošanu un sekmējot izglītības kvalitātes uzlabošanu, veidojot izglītības programmas, aizsargājot izglītojamo un pedagogu tiesības un intereses izglītības ieguves un darba procesā, veidojot izglītības un izglītības atbalsta iestādes un sabiedriskās organizācijas.

(2) Valsts un pašvaldību izglītības pārvaldes iestādes nodrošina šā panta pirmajā daļā minēto uzdevumu veikšanai nepieciešamo informāciju, konsultācijas un metodisko palīdzību.

(3) Valsts un pašvaldības atsevišķu tām noteikto izglītības pārvaldes un izglītības atbalsta funkciju veikšanu likumā noteiktajā kārtībā var deleģēt sabiedriskajām organizācijām, nodrošinot attiecīgu finansējumu.

III nodaļa Izglītības iestādes

22.pants. Izglītības iestāžu darbības tiesiskais pamats

(1) Valsts, pašvaldību un privātās izglītības iestādes, izņemot uzņēmumus (uzņēmējsabiedrības) un augstskolas, darbojas, pamatojoties uz šo likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem, kā arī attiecīgās iestādes nolikumu, kuru apstiprina iestādes dibinātājs.

(2) Valsts, pašvaldību un privātie uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības), izņemot augstskolas, izglītojošo darbību veic, pamatojoties uz šo likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem, kā arī uz to dibinātāju apstiprinātu nolikumu par izglītojošo darbību.

(3) Augstskolas darbojas, pamatojoties uz šo likumu, Augstskolu likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem, kā arī uz attiecīgās augstskolas satversmi. Universitāšu satversmes apstiprina Saeima. Pārējo augstskolu satversmes apstiprina Ministru kabinets.

23.pants. Izglītības iestādes dibināšanas, reorganizācijas un likvidēšanas kārtība

(1) Valsts izglītības iestādes dibina, reorganizē un likvidē Ministru kabinets pēc izglītības un zinātnes ministra vai citas nozares ministra priekšlikuma.

(2) Pašvaldību izglītības iestādes dibina, reorganizē un likvidē pašvaldības, saskaņojot ar Izglītības un zinātnes ministriju vai attiecīgās nozares ministriju un Izglītības un zinātnes ministriju.

(3) Privātās izglītības iestādes dibina, reorganizē un likvidē juridiskās un fiziskās personas. Valsts un pašvaldības var piedalīties privāto uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) dibināšanā.

(4) Ārvalsts juridiskā persona var dibināt, reorganizēt un likvidēt izglītības iestādi saskaņā ar šo likumu un citiem likumiem, kā arī starptautiskajiem līgumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.09.2001. likumu, kas stājas spēkā 06.10.2001.)

24.pants. Izglītības iestāžu reģistrs un reģistrācijai nepieciešamie dokumenti

(1) Ikviena izglītības iestāde mēneša laikā no tās dibināšanas dienas iesniedz iesniegumu par izglītības iestādes reģistrāciju Izglītības iestāžu reģistrā. Izglītības iestāžu reģistru kārtu Ministru kabineta noteikta institūcija. Augstskolas reģistrējamas Izglītības iestāžu reģistrā Augstskolu likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Izglītības iestādes reģistrāciju nodrošina iestādes dibinātājs. Iesniegumu par izglītības iestādes reģistrāciju iesniedz dibinātāja pilnvarota persona, un tajā iekļaujamas šādas ziņas:

- 1) izglītības iestādes nosaukums, tās juridiskā adrese;
- 2) izglītības iestādes dibinātājs, iestādes juridiskais statuss;
- 3) lēmums par izglītības iestādes dibināšanu;
- 4) izglītības iestādes telpu platība, tehniskais aprīkojums;
- 5) finansējuma avoti un kārtība;
- 6) pilnvarotās personas adrese, tālrunis, telefaksa numurs un elektroniskā pasta adrese.

(3) Iesniegumam par izglītības iestādes reģistrāciju pievienojams izglītības iestādes dibinātāja apstiprināts izglītības iestādes darbības nolikums un dokumenti, kas apliecina iesniegumā minētās ziņas. Iesniegumam par koledžas reģistrāciju papildus pievienojami dokumenti, kas apliecina koledžas resursu (piemēram, finanšu resursi, materiāltehniskā un informatīvā bāze, akadēmiskais personāls) atbilstību Ministru kabineta noteiktajiem kritērijiem koledžas darbības uzsākšanai.

(4) Mēneša laikā no šā panta otrajā un trešajā daļā minēto dokumentu iesniegšanas dienas izglītības iestāde tiek iekļauta reģistrā un tai izsniedz reģistrācijas apliecību.

(5) *(Izslēgta ar 16.06.2009. likumu.)*

(6) Lēmums par izglītības iestādes reorganizāciju vai likvidāciju 10 dienu laikā paziņojams Izglītības iestāžu reģistram.

(7) Ikvienam ir pieejamas Izglītības iestāžu reģistrā iekļautās ziņas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000., 05.07.2001., 05.02.2004. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

25.pants. Izglītības iestādes darbības uzsākšana

(1) Izglītības iestāde uzsāk savu darbību ar tās reģistrācijas dienu.

(2) Izglītības iestāde, kura īsteno šajā likumā noteiktu licencējamu izglītības programmu, ir tiesīga uzņemt izglītojamos tikai pēc attiecīgas licences saņemšanas izglītības programmas īstenošanai. Šis noteikums neattiecas uz tām interešu izglītības programmām, kuras īsteno valsts un pašvaldību izglītības iestādes.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

26.pants. Izglītības iestādes nosaukums

(1) Izglītības iestādes nosaukumam un izglītības iestādes struktūrvienības nosaukumam jāatbilst šajā likumā noteikto izglītības pakāpju un veidu nosaukumiem.

(2) Izglītības iestāde saskaņā ar tās vēsturiskajām tradīcijām ir tiesīga izmantot ar izglītības un zinātnes ministra atļauju citu nosaukumu, kas nav pretrunā ar šo likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem.

27.pants. Izglītības iestāžu akreditācija

Izglītības iestādes, izņemot tās, kuras īsteno tikai interešu izglītības programmas, tiek akreditētas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Akreditācija veicama piecu gadu laikā no izglītības iestādes darbības uzsākšanas dienas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

28.pants. Izglītības iestādes patstāvība

Izglītības iestāde ir patstāvīga izglītības programmu izstrādē un īstenošanā, darbinieku izraudzīšanā, finanšu, saimnieciskajā un citā darbībā saskaņā ar šo likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem un izglītības iestādes nolikumu vai satversmi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

29.pants. Izglītības iestādes dibinātāja kompetence

Izglītības iestādes dibinātājs nodrošina izglītības iestādes nepārtrauktai darbībai nepieciešamos finanšu un materiālos līdzekļus, ievērojot Ministru kabineta noteikumus par izglītības iestāžu finansiālo un materiālo nodrošinājumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

30.pants. Izglītības iestādes vadītājs

(1) Izglītības iestādes vadītājs atbild par izglītības iestādes darbību un tās rezultātiem, par šā likuma un citu izglītības iestādes darbību reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, kā arī par intelektuālo, finanšu un materiālo līdzekļu racionālu izmantošanu.

(2) Izglītības iestādes vadītājs savu pilnvaru ietvaros patstāvīgi lemj par izglītības iestādes intelektuālo, finanšu un materiālo līdzekļu izmantošanu un nosaka izglītības iestādes darbinieku darba samaksu, kas nav mazāka par Ministru kabineta noteikto darba samaksu.

(3) Izglītības iestādes vadītājam ir pienākums nodrošināt izglītības iestādes pašpārvaldes izveidošanu, ja to ierosina izglītojamie, pedagogi vai izglītojamo vecāki.

(4) Par izglītības iestādes vadītāju ir tiesīga strādāt persona, kurai ir attiecīga izglītība un nepieciešamā profesionālā kvalifikācija. Valsts vai pašvaldību pamatizglītības vai vidējās izglītības iestādes vadītājs kārtu atestāciju Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(5) Izglītības iestāžu vadītāju amatu nosaukumi ir šādi:

1) vadītājs — pirmsskolas izglītības iestādēs;

2) direktors — pamatizglītības, vidējās izglītības iestādēs, koledžās, profesionālās ievirzes, interešu izglītības iestādēs;

3) rektors — augstskolās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 05.07.2001., 20.09.2001., 05.02.2004. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

31.pants. Izglītības iestādes pašpārvalde

(1) Izglītības iestādes pašpārvalde tiek izveidota kā koleģiāla institūcija, kura darbojas saskaņā ar pašpārvaldes nolikumu.

(2) Pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes pašpārvaldē darbojas iestādes dibinātāja, izglītojamo, viņu vecāku un iestādes darbinieku deleģēti pārstāvji.

(3) Pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes pašpārvalde:

1) izstrādā priekšlikumus izglītības iestādes attīstībai;

2) nodrošina izglītības iestādes sadarbību ar izglītojamo vecākiem;

3) iesniedz priekšlikumus izglītības iestādes vadītājam par iestādes darba organizāciju, budžeta sadalījumu un izglītības programmu īstenošanu.

(4) Augstākās izglītības iestāžu pašpārvalžu darbību nosaka Augstskolu likums un citi likumi.

IV nodaļa

Valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas, valsts izglītības standarti un izglītības programmas

(Nodaļas nosaukums 01.12.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

32.pants. Valsts izglītības standarts

(1) Valsts izglītības standarts ir dokuments, kas atbilstoši izglītības pakāpei, izglītības veidam un mērķgrupai nosaka:

1) izglītības programmu stratēģiskos mērķus un galvenos uzdevumus;

2) izglītības obligāto saturu;

3) izglītojamā iegūtās izglītības vērtēšanas pamatprincipus un kārtību.

(2) Valsts izglītības standarta ievērošana ir obligāta katrai juridiskajai un fiziskajai personai, kas izstrādā un īsteno attiecīgo izglītības programmu.

33.pants. Izglītības programmas

(1) Izglītības programma ir izglītības iestādes izglītojošo darbību reglamentējošs dokuments, ar kuru atbilstoši izglītības pakāpei, izglītības veidam, mērķgrupai un valsts izglītības standartam vai valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām tiek noteikti:

1) izglītības programmas mērķi, uzdevumi un plānotie rezultāti;

2) prasības izglītojamo iepriekš iegūtajai izglītībai (izņemot pirmsskolas izglītības programmas);

3) izglītības saturs kā vienots mācību priekšmetu vai kursu saturu kopums (izņemot pirmsskolas izglītības programmas);

4) izglītības programmas īstenošanas plāns;

5) izglītības programmas īstenošanai nepieciešamā personāla, finanšu un materiālo līdzekļu izvērtējums atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo.

(2) Izglītības programmas atbilstoši valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām vai valsts izglītības standartiem un normatīviem izstrādā izglītības iestāde, saskaņojot ar tās dibinātāju.

(3) Izglītības programma akreditējama Ministru kabineta noteiktajā kārtībā divu gadu laikā no tās īstenošanas uzsākšanas dienas un ne retāk kā reizi sešos gados.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000., 05.07.2001., 05.02.2004. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

34.pants. Mācību priekšmetu vai kursu programmas

(1) Mācību priekšmetu vai kursu programmas ir tiesības izstrādāt vai izraudzīties šīs programmas īstenojošiem pedagogiem atbilstoši izglītības programmai.

(2) Mācību priekšmetu vai kursu programmu apstiprina izglītības iestādes vadītājs.

35.pants. Iegūtās izglītības vērtēšana

(1) Iegūtās izglītības vērtēšanas pamatprincipi noteikti valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijās, pamatkritēriji un kārtība noteikta valsts izglītības standartos.

(2) Akreditētām izglītības programmām atbilstošas izglītības ieguve izglītības iestādē noslēdzas ar valsts pārbaudījumiem.

(3) Profesionālās kvalifikācijas piešķiršanas kārtību nosaka profesionālās izglītības likums.

(4) Iegūtās akadēmiskās izglītības vērtēšana notiek saskaņā ar Augstskolu likumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

V nodaļa

Izglītības programmu veidi un to īstenošana

36.pants. Izglītības programmu īstenošana

(1) Izglītības programmas tiek īstenotas izglītības iestādē, sabiedriskajā organizācijā, amatu meistarību darbnīcā vai studijā. Izglītības programmas īstenošana uzsākama viena gada laikā no licences saņemšanas dienas.

(2) Izglītības iestāde ir tiesīga īstenot vairākas izglītības programmas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

37.pants. Izglītības programmu īstenošana laikā

(1) Izglītības programmām ir noteikts īstenošanas ilgums.

(2) Izglītības darba laika vienības ir mācību vai studiju gads, semestris, mācību nedēļa, mācību diena un mācību nodarbība (akadēmiskā stunda).

38.pants. Izglītības programmu veidi

(1) Ir šādi izglītības programmu veidi:

- 1) vispārējās izglītības programmas;
- 2) profesionālās izglītības programmas;
- 3) akadēmiskās izglītības programmas;
- 4) tālākizglītības programmas;
- 5) interešu izglītības programmas.

(2) Izglītības programmu īpašie veidi ir:

- 1) mazākumtautību izglītības programmas;
- 2) speciālās izglītības programmas;
- 3) sociālās korekcijas izglītības programmas;
- 4) pieaugušo izglītības programmas;
- 5) profesionālās ievirzes izglītības programmas.

(3) Detalizētu izglītības programmu iedalījumu nosaka Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprināts Izglītības programmu klasifikators.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.07.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2001.)

39.pants. Izglītības programmu reģistrs

(1) Dati par visām licencētajām un akreditētajām izglītības programmām viena mēneša laikā pēc licences saņemšanas vai programmas akreditācijas ierakstāmi Izglītības programmu reģistrā.

(2) Izglītības programmu reģistrs ir pieejams ikvienam. Licencēto un akreditēto izglītības programmu saraksts tiek publicēts reizi gadā ne vēlāk kā līdz 1.martam.

40.pants. Vispārējās izglītības programmas

(1) Vispārējās izglītības programmas nodrošina izglītojamā vispārēju garīgo un fizisko spēju attīstību, sagatavo viņu izglītības turpināšanai un dzīvei sabiedrībā.

(2) Vispārējās izglītības programmu īstenošanas kārtību nosaka vispārējās izglītības likums. Vispārējās izglītības programmas un īpašo veidu programmas īstenošanai jāsaņem attiecīga licence.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

41.pants. Mazākumtautību izglītības programmas

(1) Mazākumtautību izglītības programmas atbilstoši valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām vai valsts izglītības standartiem izstrādā izglītības iestādes, par pamatu izmantojot Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātos vispārējās izglītības programmu paraugus.

(2) Mazākumtautību izglītības programmās papildus iekļauj attiecīgās etniskās kultūras apguvei un mazākumtautību integrācijai Latvijā nepieciešamo saturu.

(3) Izglītības un zinātnes ministrija nosaka mazākumtautību izglītības programmās mācību priekšmetus, kuri apgūstami valsts valodā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

42.pants. Speciālās izglītības programmas

(1) Persona ar speciālām vajadzībām var iegūt speciālo izglītību izglītības iestādē, ja tai šajā iestādē ir nodrošinātas iespējas iegūt veselības stāvoklim un attīstības traucējuma raksturam atbilstošu izglītību.

(2) Speciālās izglītības programmas īsteno, ņemot vērā izglītojamā veselības stāvokli.

(3) Speciālo izglītības programmu īstenošanas kārtību nosaka vispārējās izglītības likums, profesionālās izglītības likums un citi likumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.07.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2001.)

43.pants. Sociālās korekcijas izglītības programmas

(1) Sociālās korekcijas izglītības programmas apgūst personas ar sociālās uzvedības novirzēm.

(2) Sociālās korekcijas izglītības programmas īsteno sociālās korekcijas izglītības iestādēs vai sociālās korekcijas klasēs vispārējās izglītības iestādēs.

44.pants. Profesionālās izglītības programmas

(1) Profesionālās izglītības programmas nodrošina izglītojamā garīgo un fizisko spēju attīstību, praktisku un teorētisku sagatavošanos profesionālai darbībai noteiktā profesijā un dzīvei sabiedrībā.

(2) Profesionālās izglītības programmu īstenošanas kārtību nosaka Profesionālās izglītības likums un Augstskolu likums. Profesionālās izglītības programmas īstenošanai jāsaņem attiecīga licence.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

45.pants. Akadēmiskās izglītības programmas

(1) Akadēmiskās izglītības jeb studiju programmas īsteno augstskolas.

(2) Akadēmiskās izglītības programmu īstenošanas kārtību nosaka Augstskolu likums. Akadēmiskās izglītības programmas īstenošanai jāsaņem attiecīga licence.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

46.pants. Pieaugušo izglītības programmas

(1) Pieaugušo izglītībā var piedāvāt formālās un neformālās izglītības programmas.

(2) Pieaugušo formālās izglītības programmu īstenošanas kārtību nosaka šis likums, Profesionālās izglītības likums, Augstskolu likums un citi normatīvie akti.

(3) Pieaugušo neformālās izglītības programmas nosaka šīs izglītības saturu un to atbilstību valsts un darba devēju, kā arī personības izaugsmes interesēm, un šīs programmas pieaugušajiem ir tiesības apgūt visa mūža garumā neatkarīgi no iepriekš iegūtās izglītības.

(4) Pieaugušo neformālās izglītības programmas un mācību kursus izstrādā un īsteno izglītības iestādes, kā arī citas juridiskās vai fiziskās personas patstāvīgi vai sadarbībā ar pasūtītājiem.

(5) Valsts un pašvaldību dibinātās izglītības iestādes ir tiesīgas īstenot pieaugušo neformālās

izglītības programmas bez licences saņemšanas, citas juridiskās un fiziskās personas — pēc licences saņemšanas vietējā pašvaldībā.

(6) Pieaugušo izglītību var finansēt no:

- 1) valsts un pašvaldību budžeta;
- 2) darba devēju līdzekļiem;
- 3) izglītojamo līdzekļiem;
- 4) ziedojumiem un dāvinājumiem;
- 5) citiem līdzekļiem.

(05.07.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2001.)

47.pants. Interesu izglītības programmas

(1) Interesu izglītība ir brīvprātīga, tās uzsākšanai nav nepieciešama noteiktai izglītības pakāpei atbilstoša izglītība.

(2) Valsts vai pašvaldību dibinātās izglītības iestādes ir tiesīgas īstenot interešu izglītības programmas bez licences saņemšanas.

(3) Interesu izglītības programmas ir tiesīgas īstenot arī citas juridiskās un fiziskās personas pēc attiecīgas licences saņemšanas vietējā pašvaldībā.

(4) *(Izslēgta ar 11.05.2000. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

47.¹ pants. Profesionālās ievirzes izglītības programmas

(1) Profesionālās ievirzes izglītība ir brīvprātīga. Profesionālās ievirzes izglītības programmas atbilstoši izglītības un zinātnes ministra apstiprinātiem izglītības programmu paraugiem izstrādā izglītības iestāde.

(2) Profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanas kārtību nosaka Profesionālās izglītības likums. Profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanai jāsaņem attiecīga licence.

(05.07.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.09.2001. likumu, kas stājas spēkā 06.10.2001. Sk. Pārejas noteikumus.)

VI nodaļa Pedagogi un izglītojamie

48.pants. Tiesības strādāt par pedagogu

(1) Strādāt par pedagogu ir tiesības personai, kurai ir pedagoģiskā izglītība vai kura apgūst pedagoģisko izglītību, kas atbilst Ministru kabineta noteiktajām profesionālās kvalifikācijas prasībām.

(2) Pedagoģa privātprakses uzsākšanai ir jāsaņem sertifikāts Izglītības kvalitātes valsts dienestā.

(3) Visi izglītības iestādēs un privātp praksē strādājošie pedagogi tiek reģistrēti Pedagogu reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

49.pants. Pedagogu izglītības un profesionālās kvalifikācijas ieguve un pilnveide

(1) Pedagoģa darbam nepieciešamo izglītību iegūst izglītības iestādēs, kuras īsteno attiecīgas akreditētas profesionālās un akadēmiskās studiju programmas.

(2) Pedagoģa profesionālo kvalifikāciju apliecina diploms par augstāko pedagoģisko izglītību vai attiecīgs sertifikāts.

(3) Pedagoģu profesionālās kvalifikācijas pilnveide notiek pašizglītības formā un iestādēs, kas īsteno attiecīgas tālākizglītības programmas.

(4) *(Izslēgta ar 11.05.2000. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

50.pants. Ierobežojumi strādāt par pedagoģu

Par pedagoģu nedrīkst strādāt:

1) persona, kas sodīta par tīšu noziegumu un nav reabilitēta;

2) persona, kuras rīcībspēja ierobežota normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;

3) valsts vai pašvaldību dibinātās izglītības iestādēs — persona, kurai nav Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izsniegta dokumenta, kas apliecina valsts valodas prasmi augstākajā pakāpē, izņemot augstskolu akadēmisko personālu — citu valstu pilsoņus un bezvalstniekus, kuri piedalās noteiktu izglītības programmu īstenošanā uz starptautiska līguma pamata, kā arī ārvalstu dibinātās izglītības iestādēs vai to filiālēs strādājošos pedagoģus;

4) persona, kurai ar tiesas lēmumu atņemta vecāku vara.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

51.pants. Pedagoģa vispārīgie pienākumi

(1) Pedagoģa vispārīgie pienākumi izglītošanas procesā ir šādi:

1) radoši un atbildīgi piedalīties attiecīgo izglītības programmu īstenošanā;

2) audzināt krietnus, godprātīgus cilvēkus — Latvijas patriotus;

3) pastāvīgi pilnveidot savu izglītību un profesionālo meistarību;

4) ievērot pedagoģu profesionālās ētikas normas;

5) nodrošināt izglītojamo iespējas īstenot savas tiesības izglītības iestādē;

6) ievērot bērna tiesības;

7) īstenot izglītības programmu sadarbībā ar izglītojamā ģimeni.

(2) Izglītības iestāžu pedagoģi ir atbildīgi par savu darbu, tā metodēm, paņēmieniem un rezultātiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

52.pants. Pedagoģa tiesības

Pedagogam ir tiesības:

- 1) piedalīties izglītības iestādes pašpārvaldē;
- 2) saņemt valsts garantētu apmaksātu ikgadējo astoņu nedēļu atvaļinājumu;
- 3) pamatojoties uz līgumu par mācību līdzekļu izstrādāšanu, saņemt apmaksātu līdz trijiem mēnešiem ilgu radošā darba atvaļinājumu vai līdz sešiem mēnešiem ilgu bezalgas atvaļinājumu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;
- 4) saglabājot pamatalgu izglītības iestādē, kurā pedagogs strādā pamatdarbā, 30 kalendārās dienas triju gadu laikā izmantot savas izglītības un profesionālās meistarības pilnveidei;
- 5) saņemt pedagoģiskajam darbam nepieciešamo materiālo nodrošinājumu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. likumu, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

53.pants. Pedagoģa darba samaksa

- (1) Pedagoģa darba samaksu nosaka atbilstoši pedagoģa profesionālajai kvalifikācijai, darba stāžam un darba slodzei.
- (2) Pedagoģam ar atbilstošu profesionālo kvalifikāciju darba samaksa par vienu slodzi nav zemāka par Ministru kabineta apstiprināto pedagoģu darba samaksas paaugstināšanas grafikā noteikto darba samaksu attiecīgajā laikposmā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.1999. un 19.12.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

54.pants. Izglītojamā pienākumi

Izglītojamā pienākumi ir šādi:

- 1) iegūt pamatzglītību;
- 2) ievērot izglītības iestādes nolikumu vai satversmi un iekšējās kārtības noteikumus;
- 3) ar cieņu izturēties pret valsti un sabiedrību.

55.pants. Izglītojamā tiesības

Izglītojamajam ir tiesības:

- 1) uz valsts vai pašvaldību apmaksātu pirmsskolas izglītības, pamatzglītības un vidējās izglītības ieguvi;
- 2) mācību un audzināšanas procesā brīvi izteikt un aizstāvēt savas domas un uzskatus;
- 3) izglītošanās procesā izmantot izglītības iestāžu telpas, bibliotēkas un citas informācijas krātuves, lasītavas, mācību līdzekļus;
- 4) saņemt stipendijas, kredītus, pabalstus un cita veida materiālo palīdzību;
- 5) saņemt profilaktisko veselības aprūpi un pirmo palīdzību izglītības iestādē un tās organizētajos pasākumos;
- 6) ierosināt izveidot izglītības iestādes pašpārvaldi un piedalīties tās darbībā atbilstoši šīs iestādes nolikumam vai satversmei un pašpārvaldes nolikumam;

- 7) piedalīties sabiedriskajā darbībā;
- 8) saņemt informāciju par visiem ar izglītošanos saistītiem jautājumiem;
- 9) uz personiskās mantas aizsardzību izglītības iestādē;
- 10) uz dzīvībai un veselībai drošiem apstākļiem izglītības iestādē un tās organizētajos pasākumos.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.05.2000. un 05.07.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2001.)

56.pants. Bērna bāreņa un bez vecāku apgādības palikuša bērna tiesības izglītības jomā

- (1) Bērnām bārenim un bez vecāku apgādības palikušam bērnam ir tiesības izglīties jebkurā valsts vai pašvaldību izglītības iestādē.
- (2) Bērns bārenis un bez vecāku apgādības palicis bērns izglītojas valsts valodā. Bērns bārenis un bez vecāku apgādības palicis bērns turpina izglītību valsts valodā vai valodā, kurā tā ir uzsākta Latvijas valsts vai pašvaldības izglītības iestādē.
- (3) Nepilngadīgi vienas ģimenes bāreņi un bez vecāku apgādības palikušie bērni izglītojas vienā vispārējās pamatizglītības iestādē un nav šķirami, izņemot gadījumus, kad kāds no viņiem tiek ievietots speciālās izglītības iestādē, klasē vai sociālās korekcijas izglītības iestādē vai klasē.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

57.pants. Vecāku (personu, kas realizē vecāku varu) tiesības bērna izglītošanas nodrošināšanā

Bērna vecākiem (personām, kas realizē vecāku varu) ir tiesības:

- 1) izvēlēties pirmsskolas izglītības un pamatizglītības iestādi, kurā bērns iegūst izglītību, ņemot vērā bērna vēlmes;
- 2) ierosināt izveidot izglītības iestādes pašpārvaldi un piedalīties tās darbībā atbilstoši šīs iestādes nolikumam vai satversmei un pašpārvaldes nolikumam;
- 3) slēgt ar izglītības iestādi līgumu par bērna izglītošanu un aprūpi izglītības iestādē;
- 4) saņemt informāciju jautājumos, kas saistīti ar bērnu izglītošanu;
- 5) ierosināt izglītības valsts inspektoram veikt pārbaudes izglītības iestādē;
- 6) ierosināt mainīt pedagogu, ja viņš nepilda šajā likumā noteiktos pedagogu vispārīgos pienākumus;
- 7) īstenot citos normatīvajos aktos noteiktās tiesības bērna izglītošanas nodrošināšanā.

58.pants. Bērna vecāku (personu, kas realizē vecāku varu) pienākumi

(1) Bērna vecākiem (personām, kas realizē vecāku varu) ir pienākums:

- 1) savu spēju un finansiālo iespēju robežās nodrošināt ģimenē bērna izglītošanai, veselībai, attīstībai un sadzīvei nepieciešamos apstākļus;
- 2) sadarboties ar izglītības iestādi, kurā mācās bērns, un bērna pedagogiem;
- 3) ievērot bērna tiesības.

(2) Bērna vecāki (personas, kas realizē vecāku varu) ir atbildīgi par to, lai bērns iegūtu obligāto izglītību.

VII nodaļa

Izglītības sistēmas finanšu un materiālie līdzekļi

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

59.pants. Izglītības sistēmas finansēšanas avoti

(1) Valsts izglītības iestādes finansē no valsts budžeta saskaņā ar gadskārtējo valsts budžeta likumu. Pašvaldību izglītības iestādes finansē no pašvaldību budžetiem. Valsts piedalās pašvaldību izglītības iestāžu finansēšanā šajā likumā paredzētajos gadījumos.

(2) Privātās izglītības iestādes finansē to dibinātāji. Valsts piedalās privāto izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšanā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, ja šajās izglītības iestādēs tiek īstenotas pirmsskolas izglītības programmas bērniem no piecu gadu vecuma līdz pamatizglītības ieguves uzsākšanai, akreditētas pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmas. Pašvaldības var piedalīties privāto izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšanā.

(3) Speciālās izglītības iestādes, speciālās izglītības klases un grupas vispārējās izglītības iestādēs, kā arī internātskolas finansē no valsts budžeta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(4) Izglītības iestādes var saņemt papildu finanšu līdzekļus:

- 1) ziedojumu un dāvinājumu veidā;
- 2) sniedzot maksas pakalpojumus iestādes nolikumā vai satversmē noteiktajos gadījumos;
- 3) no citiem ieņēmumiem.

(5) Izglītības atbalsta iestādes finansē to dibinātāji.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.1999., 11.05.2000., 05.02.2004. likumu, Satversmes tiesas 14.09.2005. spriedumu, 13.11.2008. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

60.pants. Izglītības iestāžu finansēšanas kārtība

(1) Izglītības iestāžu dibinātāji nodrošina šo iestāžu finansējumu, ievērojot:

- 1) Ministru kabineta noteikto izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo;
- 2) izglītības iestāžu uzturēšanas un saimnieciskos izdevumus, tai skaitā saimnieciskā personāla darba algas, kā arī ar starptautisko sadarbību saistītos izdevumus;
- 3) izglītojamo uzturēšanas izdevumus izglītības iestādē.

(2) Atsevišķās administratīvajās teritorijās Ministru kabinets var noteikt atšķirīgas izglītības programmu īstenošanas izmaksas uz vienu izglītojamo.

(3) Izglītības iestādē īstenojamo izglītības programmu izmaksas ietver izdevumus, kas nepieciešami izglītības programmas īstenošanā iesaistīto pedagogu darba samaksai, izglītības iestādes nodrošināšanai ar mācību līdzekļiem, tās saimnieciskajiem izdevumiem, kā arī citiem nepieciešamajiem izdevumiem. Pedagogu darba samaksa valsts vai pašvaldības izglītības iestādēs, tajā skaitā bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pedagogu darba samaksa tiek

nodrošināta no valsts budžeta līdzekļiem un valsts budžeta mērķdotācijām. Pārējo pedagogu, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas pašvaldības izglītības iestādēs, darba samaksa, ja citos likumos nav noteikts citādi, tiek nodrošināta no pašvaldības budžeta. Pašvaldības var piedalīties valsts un pašvaldību izglītības iestāžu īstenoto izglītības programmu pedagogu darba samaksas finansēšanā. Mācību līdzekļu sagatavošana un izdošana saskaņā ar valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un valsts izglītības standartiem tiek finansēta ikgadējā valsts budžetā piešķirto līdzekļu apmērā.

(4) Ja izglītības iestāde īsteno vairākas izglītības programmas, finanšu līdzekļi tiek plānoti katrai izglītības programmai atbilstoši tās īstenošanas izmaksām. Vienā izglītības iestādē var īstenot vairākas izglītības programmas, un tās var finansēt no dažādiem avotiem — no valsts, pašvaldību, kā arī citu juridisko un fizisko personu līdzekļiem.

(5) Valsts budžeta un pašvaldību budžetu asignējumi izglītības iestāžu darbībai plānojami saskaņā ar izglītības iestāžu iesniegtajiem izdevumu tāmju projektiem (budžeta pieprasījumiem). Valsts izglītības pārvaldes institūcijas un attiecīgās pašvaldības (attiecībā uz pašvaldību budžetu asignējumiem) apstiprina izglītības iestādes izdevumu tāmi pēc valsts budžeta un pašvaldību budžetu apstiprināšanas. Nosakot gadskārtējos valsts budžeta un pašvaldību budžetu asignējumus, jāievēro inflācijas koeficients iepriekšējā budžeta gadā.

(6) Izglītības iestāžu saimnieciskās darbības un to sniegto pakalpojumu rezultātā gūtie ienākumi, kā arī citi pašu ieņēmumi neietekmē valsts budžeta un pašvaldību budžetu gadskārtējo asignējumu apmēru.

(7) Šā likuma 59.panta ceturtajā daļā minētie finanšu līdzekļi ieskaitāmi attiecīgās izglītības iestādes attiecīgajā budžeta kontā un izmantojami tikai:

- 1) izglītības iestādes attīstībai;
- 2) mācību līdzekļu iegādei;
- 3) iestādes aprīkojuma iegādei;
- 4) pedagogu un izglītojamo materiālajai stimulēšanai, un pedagogu, kas īsteno profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības vai profesionālās ievirzes izglītības programmas sportā, mūzikā un mākslā valsts vai pašvaldību izglītības iestādēs, darba samksai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.08.1999., 11.05.2000., 05.07.2001., 05.02.2004., 16.06.2009. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

61.pants. Izglītības sistēmas atbalsts

Izglītības sistēmas atbalsta īstenošanai piešķirto valsts budžeta un pašvaldību budžetu līdzekļu, Latvijas un ārvalstu juridisko vai fizisko personu dāvinājumu, ziedojumu un citu līdzekļu uzkrāšanu, pārvaldīšanu, uzraudzību un sadali nodrošina likumā noteiktajā kārtībā.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

62.pants. Izglītības iestāžu un izglītības atbalsta iestāžu materiālie līdzekļi

(1) Izglītības iestāžu un izglītības atbalsta iestāžu materiālie līdzekļi ir to īpašumā, pārvaldīšanā vai lietošanā esošā nekustamā un kustamā manta. Ja valsts izglītības iestāde, izņemot valsts augstskolas, izvietota valsts nekustamajā īpašumā, šis īpašums reģistrējams zemesgrāmatā uz valsts vārda Izglītības un zinātnes ministrijas personā. Valsts augstskolu pārvaldīšanā n o dotais valsts īpašums reģistrējams uz valsts vārda attiecīgās augstskolas personā.

(2) Izglītības iestāžu manta tiek veidota atbilstoši tajās īstenojamo izglītības programmu prasībām un izmantota izglītības programmu īstenošanai un izglītības iestāžu uzturēšanai.

(3) Izglītības iestāžu un izglītības atbalsta iestāžu materiālos līdzekļus veido un attīsta, izmantojot iestāžu dibinātāju piešķirtos līdzekļus un papildu finanšu avotus.

(4) Valsts un pašvaldību izglītības iestāžu pārvaldīšanā vai lietošanā esošās ēkas, to daļas un zeme izmantojama izglītības procesa veikšanai un citiem šajā likumā minētajiem mērķiem. Izglītības iestāžu pārvaldīšanā vai lietošanā esošo ēku, to daļu vai zemes nodošana lietošanā trešajām personām pieļaujama, ja tas neapdraud izglītojamo veselību, dzīvību un drošību, nav pretrunā ar morāles un ētikas normām un netraucē izglītības procesu, kā arī citu šajā likumā paredzēto darbību veikšanu. Ēku, to daļu vai zemes nodošana lietošanā trešajām personām pieļaujama, noslēdzot rakstveida līgumu, kas reģistrējams Izglītības un zinātnes ministrijā, citas nozares ministrijā vai attiecīgajā pašvaldībā.

(5) Līgumā, ko izglītības iestāde noslēgusi ar juridisko vai fizisko personu par izglītības iestādes pārvaldīšanā vai lietošanā nodotās zemes, ēku vai atsevišķu to daļu lietošanu, ietverams noteikums, kas paredz, ka gadījumā, ja lietojamais objekts nepieciešams izglītības iestādei izglītības procesa vai citu šajā likumā paredzēto darbību veikšanai, vai ja šī lietošana apdraud izglītojamo veselību, dzīvību un drošību, vai ir pretrunā ar morāles un ētikas normām, izglītības iestāde līgumu var lauzt, vienu mēnesi iepriekš brīdinot par to lietotāju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

Pārejas noteikumi

1. Likums stājas spēkā 1999.gada 1.jūnijā.

2. Līdz ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Latvijas Republikas Izglītības likums (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1991, 31./32.nr.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1995, 18.nr.; 1997, 3.nr.).

3. Līdz 1999.gada 1.septembrim izglītības un zinātnes ministrs nodrošina ar šo likumu saistīto normatīvo aktu izstrādi un iesniedz tos Ministru kabinetam apstiprināšanai.

4. Šā likuma 53.pants stājas spēkā 2004.gada 1.septembrī. Līdz 2004.gada 1.septembrim pedagogu darba samaksu nosaka saskaņā ar Ministru kabineta 2000.gada 15.februāra noteikumiem nr.73 "Pedagogu darba samaksas noteikumi".

(11.11.1999. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.07.2001. un 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

5. Šā likuma 48.panta pirmā daļa stājas spēkā:

1) 2004.gada 1.septembrī —

a) attiecībā uz pedagogiem ar augstāko izglītību, kuri 2000./2001.mācību gadā jau īstenoja vispārējās izglītības programmas un turpina to darīt līdz šā noteikuma spēkā stāšanās brīdim,

b) attiecībā uz pedagogiem, kuriem ir valsts izglītības iestāžu izsniegti dokumenti par pedagoģisko vidējo izglītību vai attiecīgajam mācību priekšmetam (mācību kursam) atbilstošu profesionālo vidējo izglītību un papildu pedagoģisko izglītību un kuri 2000./2001.mācību gadā jau īstenoja pirmsskolas un pamatizglītības programmas, kā arī turpina to darīt līdz šā noteikuma spēkā stāšanās brīdim, izņemot šo pārejas noteikumu 5.¹ punktā minētos pedagogus;

2) 2002.gada 1.septembrī — attiecībā uz to pedagogu izglītību, kuri īsteno citas izglītības

programmas.

Līdz šā noteikuma spēkā stāšanās brīdim prasības attiecībā uz izglītības programmas īstenojošo pedagogu izglītību nosaka Izglītības un zinātnes ministrija.

(10.05.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

5.¹ Pedagogiem, kuru izglītība neatbilst šā likuma 48.panta pirmās daļas prasībām, bet kuriem ir valsts izglītības iestāžu izsniegti dokumenti par pedagoģisko vidējo izglītību vai attiecīgajam mācību priekšmetam (mācību kursam) atbilstošu profesionālo vidējo izglītību un papildu pedagoģisko izglītību un kuriem 2004.gada 1.septembrī līdz valsts noteiktā pensijas vecuma sasniegšanai atlikuši pieci gadi vai mazāk, ir tiesības turpināt strādāt par pedagogu līdz tā mācību gada beigām, kurā tiek sasniegts valsts noteiktais pensijas vecums.

(05.02.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

6. Valsts vai pašvaldību izglītības iestādes, kas uzsākušas izglītības iestādes veidam un profilam atbilstošu izglītības programmu īstenošanu līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, var turpināt šo programmu īstenošanu, triju gadu laikā saņemot licenci attiecīgās izglītības programmas īstenošanai.

7. Privātā izglītības iestāde, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai ir saņēmusi licenci izglītības iestādes atvēršanai, ir tiesīga turpināt attiecīgās izglītības programmas īstenošanu līdz licences termiņa beigām.

8. Līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai akreditēta izglītības iestāde, ja tai nav akreditētas izglītības programmas, ir tiesīga līdz akreditācijas termiņa beigām izsniegt valsts atzītus izglītības dokumentus par izglītības programmām atbilstošas izglītības ieguvī.

9. Šā likuma 9.panta pirmā daļa un otrās daļas 2.punkts stājas spēkā pakāpeniski:

1) 1999.gada 1.septembrī — attiecībā uz augstākās izglītības iestādēm;

2) 1999.gada 1.septembrī — valsts un pašvaldību vispārējās izglītības iestādes ar citu mācībvalodu uzsāk mazākumtautību izglītības programmu īstenošanu vai pāreju uz mācībām valsts valodā;

3) 2004.gada 1.septembrī — valsts un pašvaldību vispārējās vidējās izglītības iestādēs, kurās īsteno mazākumtautību izglītības programmas, sākot ar desmito klasi, mācības notiek valsts valodā atbilstoši valsts vispārējās vidējās izglītības standartam; valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestādēs, sākot ar pirmo kursu, mācības notiek valsts valodā atbilstoši valsts arodizglītības standartam vai valsts profesionālās vidējās izglītības standartam. Valsts vispārējās vidējās izglītības standarts, valsts arodizglītības standarts un valsts profesionālās vidējās izglītības standarts noteic, ka mācību satura apguve valsts valodā tiek nodrošināta ne mazāk kā trijās piektdaļās no kopējās mācību stundu slodzes mācību gadā, ieskaitot svešvalodas, un nodrošina ar mazākumtautības valodu, identitāti un kultūru saistīta mācību satura apguvi mazākumtautības valodā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 27.02.2004.)

10. Gada laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas visas izglītības iestādes un citas iestādes, kas īsteno izglītības programmas, iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai visus datus, kas nepieciešami ierakstīšanai Izglītības programmu reģistrā, Izglītības iestāžu reģistrā un Pedagogu reģistrā, un saskaņo izglītības iestāžu nosaukumus ar Izglītības programmu reģistra un Izglītības iestāžu reģistra klasifikāciju.

11. Ārpuskolas iestādes, kas nodibinātas pirms šā likuma spēkā stāšanās dienas, saglabā savu statusu, un to darbība gada laikā tiek saskaņota ar 47.panta noteikumiem, kas atbilst interešu izglītībai.

12. Izglītības iestādes, kas nodibinātas pirms šā likuma spēkā stāšanās dienas un turpina darboties,

līdz 1999.gada 1.martam reģistrējamas Izglītības iestāžu reģistrā, ievērojot šā likuma 24. un 39.panta noteikumus.

13. Grozījumi likuma 59.panta otrajā daļā par privāto izglītības iestāžu (kuras īsteno akreditētas pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmas valsts valodā) finansēšanu atbilstoši Ministru kabineta noteiktajam izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumam uz vienu izglītojamo stājas spēkā 2001.gada 1.septembrī.

(11.05.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.06.2000.)

14. Ministru kabinets līdz 2001.gada 31.decembrim izstrādā kārtību, kādā izglītojamajiem nodrošināma profilaktiskā veselības aprūpe un pirmās palīdzības pieejamība izglītības iestādēs.

(05.07.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2001.)

15. Grozījumi likuma 4.pantā par piecgadīgo un sešgadīgo bērnu sagatavošanu pamatizglītības apguvei un 60.panta trešajā daļā par pedagogu darba samaksas nodrošinājumu no valsts budžeta līdzekļiem un valsts budžeta mērķdotācijām valsts vai pašvaldību izglītības iestādēs piecgadīgo un sešgadīgo bērnu apmācībai stājas spēkā 2002.gada 1.septembrī.

(05.07.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2001.)

16. Interesu izglītības programmas, kuras 2001.gada 1.septembrī jau īstenoja pašvaldību izglītības iestādēs (mūzikas, mākslas skolās un sporta izglītības iestādēs), no 2002.gada 1.janvāra uzskatāmas par profesionālās ievirzes izglītības programmām un saņem valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai, sākot ar 2002.gada 1.janvāri. Šis noteikums neattiecas uz minēto izglītības iestāžu īstenojamām interešu izglītības programmām vispārējās fiziskās sagatavošanas grupās un teātra interešu izglītības programmām.

(20.09.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.10.2001.)

17. Šā likuma 47.¹ panta otrās daļas noteikums par licences saņemšanu profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanai stājas spēkā 2002.gada 1.martā. Lai 2003.gadā turpinātu īstenot profesionālās ievirzes izglītības programmas un saņemtu valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai, licence profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanai jāsaņem līdz 2002.gada 1.septembrim.

(20.09.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.10.2001.)

18. Profesionālās ievirzes izglītības programmu paraugus izglītības un zinātnes ministrs apstiprina līdz 2002.gada 1.martam.

(20.09.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.10.2001.)

19. Akreditētās mūzikas un mākslas skolas, kas 2001.gada 1.septembrī jau īstenoja interešu izglītības programmas, kuras no 2002.gada 1.janvāra uzskatāmas par profesionālās ievirzes izglītības programmām, atzīstamas par akreditētām izglītības iestādēm līdz noteiktā akreditācijas termiņa beigām.

(20.09.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.10.2001.)

20. Grozījums likuma 30.panta ceturtajā daļā par vienlaicīgu izglītības iestāžu akreditāciju un valsts vai pašvaldību pamatizglītības vai vidējās izglītības iestādes vadītāju atestāciju stājas spēkā 2003.gada 1.septembrī.

(20.09.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.10.2001.)

21. Valsts un pašvaldību izglītības iestāžu izglītojamie, kas 2001.gada 1.septembrī uzsākuši mācības interešu izglītības programmās, kuras no 2002.gada 1.janvāra uzskatāmas par profesionālās ievirzes izglītības programmām, pēc šo programmu apguves saņem apliecību par profesionālās ievirzes izglītības ieguvu.

(20.09.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.10.2001.)

22. Grozījumi šā likuma 1.panta 9.punktā (par termina “izglītības pārvaldes iestāde” papildināšanu ar vārdu “struktūrvienība”), 17.panta trešajā daļā (par republikas pilsētas pašvaldības un novada pašvaldības funkciju noteikšanu), kā arī 18.panta jaunā redakcija (par pašvaldību funkciju nodrošināšanu izglītības jomā) stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā.

(13.11.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.12.2008.)

23. Saskaņā ar šo likumu valsts un pašvaldību institūcijās noteikto atlīdzību (darba samaksu, prēmijas, naudas balvas, pabalstus u.c.) 2009.gadā nosaka atbilstoši likumam “Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā”.

(12.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

24. Ministru kabinets līdz 2010.gada 1.janvārim izdod šā likuma 14.panta 18.1 punktā noteiktās valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas.

(01.12.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

25. 2010. un 2011.gadā valsts un pašvaldību dibināto izglītības iestāžu pedagogiem nemaksā prēmijas un naudas balvas, neveic viņu materiālo stimulēšanu, bet pabalstus izmaksā saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu.

(01.12.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

Likums Saeimā pieņemts 1998.gada 29.oktobrī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1998.gada 17.novembrī